

PROTOKÓŁ z XXX posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 25 marca 2022 roku, o godzinie 12:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie z Panią Krystyną Michalik, przedstawicielem Departamentu Architektury Informacyjnej Państwa KPRM, dotyczące prezentacji architektury informacyjnej państwa.

Pani Krystyna Michalik przedstawiła prezentację, której celem było omówienie Architektury Informacyjnej Państwa (AIP) jako narzędzia zarządzania cyfryzacją administracji publicznej. W trakcie prac, Cyfryzacja KPRM stara się opracować spójny system informacyjny państwa, który pomagałby obywatelom w załatwianiu ich spraw. Jedną z metod osiągnięcia celu jest zastosowanie koncepcji Architektury Korporacyjnej, dostosowanej do poziomu państwa i nazwanej AIP. Jest to formalny opis sposobu zorganizowania systemów teleinformatycznych i zasobów informacyjnych państwa oraz metoda zarządzania ich rozwojem zgodnie z wytycznymi Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP). Zawiera pryncypia, standardy, modele i procesy zarządzania oraz elementy konieczne do zrealizowania wizji cyfrowego państwa. Obejmuje trzy główne procesy: wsparcie zarządzania rozwojem cyfrowego państwa, zapewnienie spójności działań, zarządzanie pryncypiami i standardami. Celem pierwszego procesu jest zmniejszenie złożoności i standaryzacja systemów administracji, produktami procesu są wizja AIP i Plan Działań Ministra Cyfryzacji. Drugi proces ma za zadanie zapewnić zgodność wizji architektury rozwiązania IT z pryncypiami AIP, z obowiązującą wizją AIP oraz ze standardami AIP. Trzeci proces ma na celu określenie i utrzymanie pryncypiów i standardów AIP.

Segmenty AIP obejmują: kontakt klienta z e-administracją, zapewnienie tożsamości cyfrowej, realizacja e-usług, katalogi administracji publicznej, integracje systemów i rejestrów administracji publicznej, udostępnienie rejestrów publicznych, udostępnienie systemów dziedzinowych, ustandaryzowany urząd cyfrowy, finanse e-usług, platformy współdzielone, zarządzanie efektywnością administracji i relacją z obywatelem.

W trakcie prac tworzone jest Repozytorium AIP zgodne z European Interoperability Reference Architecture (EIRA). EIRA jest sposobem opisywania architektury, który został opracowany w UE. Mówi, że zbierane są informacje o architekturze w czterech warstwach: legislacyjnej, organizacyjnej, semantycznej i technicznej.

W warstwie legislacyjnej zbierane są ustawy, które powiązane są z różnymi obszarami i usługami, rozporządzenia, polityki oraz standardy. Najważniejszą ustawą jest ustawa o działach administracji rządowej. Warstwa organizacyjna składa się z poszczególnych działów administracji rządowej, ministrów, obszarów działalności dla poszczególnych działów administracji rządowej (np. dla działu informatyzacja jest obsługa rejestrów PESEL, RDO, RSC, CEWiUDP), usług świadczonych dla obywateli (np. zgłoś urodzenie dziecka). W warstwie semantycznej pokazany jest rejestr (np. PESEL), obiekt danych (osoba fizyczna) oraz atrybuty obiektów (imię, nazwisko). W warstwie technicznej znajdują się systemy, które wspierają realizację danej usługi, jak ePUAP, PESEL czy Profil Zaufany.

Pani Michalik podkreśliła, że w Architekturze najważniejsza jest Wizja Architektury Informacyjnej Państwa. Przedstawia ona wybrane architektoniczne bloki budowlane wymagane do realizacji jednolitego modelu procesu wsparcia elektronicznej usługi publicznej.

Zostały zaprezentowane przykłady utworzonych modeli m.in.: Minister Cyfryzacji, Minister Rozwoju i Technologii, Minister Sprawiedliwości. Dla konkretnego Urzędu należy ustalić procesy wewnętrzne, działanie i wspieranie ich przez systemy, żeby dojść do tego, jaki powinien być model operacyjny ich działania.

Pani Michalik dodała, że najważniejszym procesem jest wsparcie zarządzania rozwojem cyfrowego państwa, polega on na przygotowywaniu wizji AIP, następnie przeprowadza analizę czterech warstw: legislacyjnej, semantycznej, organizacyjnej, technicznej. Pokazuje możliwe rozwiązania, opracowuje ramowy plan realizacji wizji. Oczywiście, żeby dojść do tego etapu należy najpierw opracować strategię wdrażania e-usług dla całej administracji (łącznie z JST), która będzie wejściem do opisanego procesu.

Do usług architektonicznych należą: przygotowanie modelu realizacji e-usług, opracowanie ramowego planu realizacji wizji, wsparcie w przygotowaniu dokumentów, weryfikacja zgodności projektu z AIP, zapewnienie interoperacyjności w warstwie prawnej.

Pani Michalik podkreśliła, że najważniejsze w administracji są rejestry, których jest obecnie 1159. W prezentacji Pani Michalik pokazała rejestry z podziałem na obszary.

Jednym z projektów w zakresie ramowego planu realizacji wizji jest projekt Platforma Usług Lokalnych, który wykorzystałby istniejące już rozwiązania (systemy, moduły) i dawałby funkcjonalności, dotyczące usług lokalnych dla gmin oraz mógłby być powielany w kolejnych gminach.

Została wyjaśniona pewna wątpliwość, która pojawiła się podczas dyskusji, dotycząca ograniczenia konkurencji i odbierania samorządom pewnych prerogatyw. W trakcie prac bardzo dba się o współpracę z samorządami, wyżej wspomniany projekt będzie realizowany przy współpracy z zespołem wytypowanych osób, z odbiorcą działania. Jest to projekt istotny z punktu widzenia małych gmin, chodzi o to aby rozwiązania były bezpieczne a usługi były realizowane kompetentnie, tzn. uwzględniając rozwój. Będą one źródłem rozwiązań dla szerszego grona i chętnych do wdrażania takich usług. Współpraca z samorządami jest jedną z zasad tego projektu.

W toku dyskusji ustalono, że jest potrzebna nowelizacja przepisów dotyczących tworzenia rejestrów, powinien być stworzony model dodawania rejestrów. Trwają przygotowania rekomendacji, jak pisać ustawę w części zatytułowanej Rejestr.

[Projekt Data Act – Pan Michał Kanownik.](#)

Pan Michał Kanownik przedstawił prezentację dotyczącą projektu Data Act. Rozpoczął od wyjaśnienia definicji Europejskiego Aktu w sprawie danych (Data Act). Jest to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących

sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystania. Data Act jest elementem europejskiej strategii w zakresie danych. Ma on zapewnić regulacje na rzecz zarządzania, przetwarzania, wtórnego wykorzystywania danych i dzielenia się nimi. Ułatwić ma dostęp do danych poprzez otwarcie publicznych przestrzeni danych poprzez zainwestowanie 2 mld euro w wydajną energetycznie infrastrukturę chmurową i narzędzia do przetwarzania, zarządzania oraz dzielenia się danymi. Wspierać będzie powstawanie bezpiecznych, sprawiedliwych i konkurencyjnych usług chmurowych poprzez pracę na rzecz powstania marketplace'u przetargowego dla usług przetwarzania danych. W efekcie uczyni Unię Europejską światowym liderem w obszarze budowania społeczeństwa opartego o dane. Celem regulacji jest umożliwienie dostępu i pełnego, sprawiedliwego wykorzystania wartości danych w relacjach biznes-biznes czy biznes-administracja publiczna. Zapewni sprawiedliwy podział wartości danych między podmiotami gospodarki opartej o dane oraz ułatwi dostęp do danych i ich wykorzystania.

Wniosek przedstawiony przez Komisję Europejską (KE) zawiera przepisy dające użytkownikom urządzeń dostęp do generowanych przez nich danych oraz możliwość udostępnienia ich podmiotom trzecim. Mają one na celu otwarcie wtórnego rynku danych i napędzenie rozwoju innowacyjnych usług. Przepisy te mają też zachęcać producentów urządzeń do inwestowania w narzędzia generujące dane wysokiej jakości poprzez pokrycie kosztów związanych z ich transferem i wykluczenie możliwości wykorzystania pozyskanych w ten sposób danych przez bezpośrednią konkurencję wobec ich produktu.

Pan Kanownik dodał, że Data Act zawiera ramy prawne dotyczące dostępu sektora publicznego do danych gromadzonych w sektorze prywatnym i ich wykorzystania w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w czasie klęsk żywiołowych. Zawiera również zasady pozwalające konsumentom sprawnie zmieniać dostawców usług przetwarzania ich danych w chmurze i zabezpieczenia przed ich nielegalnym transferem. Akt nowelizuje również pewne zapisy Dyrektywy ws. ochrony prawnej baz danych z lat 90. KE dostrzega, że dane są kluczowym elementem gospodarki cyfrowej. Zdaniem KE dane są dobrem niepodlegającym rywalizacji.

Wolumen danych w obrocie ma wzrosnąć od 33 zettabajtów wygenerowanych w 2018 r. do 175 zettabajtów w 2025 r. Wedle niektórych szacunków nawet 80% danych nigdy nie zostaje wykorzystana. Projektowane przepisy mają udostępnić dane, które mogą wygenerować prawie 300 mld euro PKB w UE do 2028 r. Dziś gospodarka danych odpowiada za około 3% unijnego PKB, a wartość ta może się podwoić do 2025 r. Natomiast jeżeli chodzi o etap legislacyjny, to KE opublikowała wniosek 23 lutego 2022 r. Do 13 maja 2022 r. swoje uwagi do przedstawionego tekstu mogą składać interesariusze w UE. Dalej Komisja będzie procedowała zgodnie z trybem legislacyjnym.

Pan Kanownik przedstawił trzy nadzieje, które da się zdiagnozować w tym akcie bez wątpliwości. Uregulowanie modeli sprawiedliwych umów dotyczących danych może wspierać rozwój innowacyjnych startupów i wschodzących form, które nie dysponują często środkami, by negocjować warunki dzielenia się danymi. Po drugie przejrzystość prawna i

pewność co do zasad wykorzystywania danych generowanych przez połączone w sieci urządzenia również może stymulować rynek cyfrowy. Po trzecie ustalenie zasad dostępu władz do danych to słuszny krok w kierunku harmonizacji takich zasad w UE. Należy jednak bardzo konkretnie określić sytuację i sposób tego dostępu.

Część zaproponowanych zobowiązań może jednak hamować odbudowę i rozwój unijnej gospodarki opartej o dane. Ponownie, regulacje kreowane są głównie jako zbiór restrykcji i zobowiązań, a nie ram promujących korzystne, innowacyjne i budujące wartości aktywności. Część zaproponowanych przepisów ograniczyć może wolność firm do konstruowania umów z efektem odwrotnym do zamierzonego, aby maksymalizować wykorzystanie danych. Ważne jest, by umowy o dzieleniu się danymi pozostawały dobrowolne do zrealizowania w warunkach rynkowych. Akt powinien zapewnić odrębne i zróżnicowane podejście prawne do relacji biznes-biznes oraz biznes-konsument w obszarze dostępu do danych i współdzielenia ich. Aktualny wniosek KE grozi ograniczeniem międzynarodowego transferu danych, wykraczającym poza postanowienia RODO.

Biznes i konsumenci w UE, a szczególnie w naszym regionie Europy coraz bardziej polegają na możliwościach środowiska cyfrowego. Jego podstawą są dziś dane, które podlegają projektowanej regulacji. Branża cyfrowa regionu i całej Europy zwraca uwagę, że konieczne jest zapewnienie jasnych i przejrzystych zasad międzynarodowego transferu danych (UE-USA).

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Konrad Ciesiołkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Michał Kanownik
6. Janusz Kosiński
7. Karol Krawczyk
8. Mirosław Maj
9. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
10. Aleksandra Musielak
11. Józef Orzeł - Przewodniczący
12. Paweł Śniatała
13. Mateusz Tykierko

Zaproszeni goście:

14. Krystyna Michalik, ekspert, Departament Architektury Informacyjnej Państwa w KPRM
15. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady
16. Jacek Paziewski, ekspert Rady
17. Jarosław Mojsiejuk, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

18. Krzysztof Głomb, Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw współpracy z administracją samorządową Rzeczypospolitej Polskiej; Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw relacji z podmiotami działającymi na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych
19. Sylwia Stefaniak, ekspertka, Departament Tożsamości Cyfrowej w KPRM
20. Katarzyna Stopińska, KPRM
21. Anna Supeł, KPRM
22. Joanna Laskowska, KPRM